

[Domov](#) > ... > [Denarni Zahtevki](#) > [Insolventnost/stečaj](#) > [Spain](#)

Insolventnost/stečaj

Vsebino zagotavlja

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Zoper koga je mogoče uvesti postopek v primeru insolventnosti?

Postopek v primeru insolventnosti se uporablja za civilne dolžnike in trgovce ne glede na to, ali gre za fizične ali pravne osebe.

Predpisi, s katerimi je urejen, so določeni v prečiščenem besedilu zakona o insolventnosti (*Texto Refundido de la Ley Concursal*), odobrenega s kraljevim zakonodajnim odlokom št. 1/2020 (*Real Decreto Legislativo 1/2020*) z dne 5. maja 2020. Z zakonom št. 16/2022 z dne 5. septembra 2022 so bile uvedene spremembe španskega insolvenčnega prava za prenos Direktive (EU) 2019/1023 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov.

Katere vrste postopkov v primeru insolventnosti so določene v španskem pravu?

Nova pravila o insolventnosti določajo tri vrste postopkov v primeru insolventnosti:

1. insolventnost (*concurso de acreedores*), ki jo ureja knjiga I prečiščenega besedila zakona o insolventnosti;
2. prestrukturiranje dolga (*reestructuración de deudas*), vključno z možnostjo obveščanja pred začetkom pogajanj, kot je določeno v knjigi II;
3. posebni postopek za mikropodjetja, ki ga ureja knjiga III.

Kakšne so zahteve za uvedbo postopka v primeru insolventnosti na podlagi knjige I?

Vsakega dolžnika je mogoče razglasiti za insolventnega, ne glede na to, ali gre za fizično osebo (vključno z mladoletniki ali osebami, ki niso poslovno sposobne) ali pravno osebo, za podjetnika ali potrošnika, čeprav zakon vsebuje nekaj specifikacij v zvezi z vrsto zadevnega dolžnika. Posebni postopki za mikropodjetja se na primer uporabljajo za dolžnike, ki so fizične ali pravne osebe in ki opravljajo poslovno ali poklicno dejavnost ter izpolnjujejo določene zahteve (člen 685).

Pravne osebe je mogoče razglasiti za insolventne tudi, če so v likvidaciji. Pri tem ni pomembno, ali so del skupine podjetij, saj se lahko za insolventno razglasi eno ali več podjetij, ki so del skupine, ne pa skupina kot taka.

Postopek v primeru insolventnosti se lahko začne v zvezi z dediščino, če se ta ne sprejme brezpogojno.

Organov, ki predstavljajo ozemeljsko organiziranost države, organov javnega sektorja in drugih oseb javnega prava ni mogoče razglasiti za insolventne.

2 Kateri so pogoji za uvedbo postopka v primeru insolventnosti?

Pogoji za začetek postopka v primeru insolventnosti

V zakonu so določeni nekateri subjektivni in objektivni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni za začetek postopka v primeru insolventnosti:

(A) Subjektivni pogoj (člen 1): vsak dolžnik lahko uporabi postopek v primeru insolventnosti (insolventnost, prestrukturiranje, posebni postopek za mikropodjetja), ne glede na to, ali gre za fizično ali pravno osebo, podjetnika ali potrošnika.

Organov, ki predstavljajo ozemeljsko organiziranost države, organov javnega sektorja in drugih oseb javnega prava ni mogoče razglasiti za insolventne.

(B) Objektivni pogoj: dolžnikova insolventnost, opredeljena kot trenutna ali skorajšnja nesposobnost rednega plačevanja obveznosti, če se pričakuje, da jih ne bo mogel plačati v treh mesecih (člen 2). Postopek prestrukturiranja se lahko uporabi tudi, kadar je insolventnosti verjetna v naslednjih dveh letih (člen 585).

Strani, ki lahko vložijo zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti

Zahteve za vložitev zahtevka se razlikujejo glede na to, ali zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti vloži dolžnik ali upniki.

Če zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti vloži dolžnik (prostovoljni postopek), mora pred sodiščem dokazati, da je že insolventen ali da mu grozi insolventnost, tj. da ne more redno plačevati svojih obveznosti. Če je dolžnik že insolventen, mora v dveh mesecih, potem ko izve ali bi moral izvedeti za svojo insolventnost, vložiti zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti.

Zahtevku morajo priložiti nekatere dokumente, kot so poročilo o njihovi gospodarski dejavnosti, popis sredstev, seznam upnikov z navedenimi kreditnimi jamstvi, seznam zaposlenih in njihovih računov, če so jih obvezani voditi.

Dolžniki, ki so lahko fizične ali pravne osebe, morajo vložiti zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti, če so že insolventni, kar pomeni, da ne morejo redno plačevati svojih obveznosti. Po drugi strani so dolžniki ob grozeči insolventnosti (insolventnost še ne obstaja, vendar se pričakuje) zgolj upravičeni do vložitve zahtevka za izdajo sklepa o insolventnosti.

Vložitev zahtevka pri gospodarskem sodišču (*juzgado de lo mercantil*) mora izpolnjevati nekatere obvezne zahteve iz členov 6 in 7 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti: poročilo o finančni in pravni zgodovini dolžnika; navedba, ali opravlja gospodarsko dejavnost; če je pravna oseba, mora navesti svoje delničarje ali upravitelje in uradnega revizorja; popis sredstev in pravic z ustreznimi informacijami za njihovo identifikacijo; abecedni seznam upnikov, z navedbo naslova ter zneska in zapadlosti terjatev, ter obstoječa jamstva; če je ustrezno, seznam zaposlenih; če mora dolžnik voditi račune, mora predložiti poslovne knjige; če je dolžnik del skupine podjetij, mora to navesti in predložiti konsolidirane računovodske izkaze skupine.

Dolžniki morajo sodelovati s sodnikom, pristojnim za postopek v primeru insolventnosti, in upravitelji, ne le v pasivnem smislu izpolnjevanja njihovih zahtev, ampak tudi v aktivnem smislu sporočanja vsega pomembnega. Ta obveznost vključuje tudi obveznost nastopa pred sodiščem in upravitelji, sodelovanja in obveščanja. Te obveznosti vplivajo na dolžnike, ki so fizične osebe in dejanski ali pravni direktorji pravnih oseb, bodisi trenutno bodisi so to funkcijo opravljali v preteklih dveh letih. Če ta obveznost ni izpolnjena, se za namene razglasitve krivdne insolventnosti predvideva, da je prišlo do namerne kršitve ali hude malomarnosti (v primerih, za katere se uporablja oddelek o krivdnosti, tj. zaradi odobritve škodljivega dogovora ali začetka likvidacijskega postopka).

Dolžnik je lahko razglašen za odgovornega za insolventnost in kaznovan. Eden od namenov postopka v primeru insolventnosti je proučiti vzroke za insolventnost in zlasti, ali je ravnanje dolžnika ali drugih oseb, ki so z njim neposredno ali postransko povezane, prispevalo k nastanku insolventnosti ali jo še povečalo. To vključuje obrazložitev ustreznih obveznosti z uporabo preglednice sankcij iz členov 455 in 456 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti.

Začetek postopka in datum začetka veljavnosti postopka

Sodnik mora proučiti predloženo dokumentacijo in če je insolventnost ali grozeča insolventnost utemeljena, razglasiti dolžnika za insolventnega z dnem vložitve zahtevka ali naslednjim dnem. Če je predložena dokumentacija nepopolna, lahko sodnik dovoli enkratno petdnevno obdobje za njeno dopolnitev.

Zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti lahko vloži tudi kateri koli upnik, pri čemer gre v tem primeru za obvezni postopek (*concurso necesario*). Upniki, ki vložijo zahtevek za izdajo sklepa o insolventnosti, morajo zagotoviti dokaze o obstoječi insolventnosti dolžnika in predložiti dokazilo o nalogu za izvršbo zoper dolžnika, ki dokazuje, da za izterjavo dolga niso bila pridobljena zadostna sredstva, ali pa morajo zagotoviti dokaze o nekaterih dejstvih, na podlagi katerih je mogoče domnevati o insolventnosti, na primer: dolžnik je prenehal plačevati obveznosti; obstoj široko razširjenega rubeža premoženja dolžnika; hitra utaja ali likvidacija premoženja ali neplačilo nekaterih dolgov (davkov, nadomestil za socialno varnost, terjatev delavcev).

Če zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti vloži upnik, je dolžnik pozvan in lahko ugovarja sklepu o insolventnosti. V takih primerih sodnik skliče obravnavo, na kateri lahko stranke predložijo dokaze z nekaterimi omejitvami, sodnik pa mora odločiti, ali je dolžnik že insolventen ali ne, in če je ustrezno, izdati sklep o insolventnosti. Postopek se začne tudi, če dolžnik sprejme sklep o insolventnosti, ga ne izpodbija ali se ne udeleži obravnave.

Dolžniki, ki so fizične osebe in insolventni ali jim grozi insolventnost, njihove ocenjene obveznosti pa ne presegajo pet milijonov evrov, lahko vložijo zahtevek za začetek postopka za sklenitev *izvensodnega dogovora o plačilu*. To lahko storijo tudi pravne osebe, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 631 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti.

Sklep o začetku postopka v primeru insolventnosti začne veljati takoj po izdaji, tudi če je vložena pritožba.

Objava sklepa o insolventnosti

Sklep o insolventnosti mora biti po možnosti objavljen v elektronskih medijih, v Uradnem listu Španije pa mora biti objavljen povzetek sklepa, kljub temu pa lahko sodnik odredi njegovo objavo v več medijih, če se mu to zdi nujno potrebno.

Začasni ukrepi

Sodnik lahko po sprejetju zahtevka za začetek postopka v primeru insolventnosti na zahtevo osebe, ki je vložila zahtevek, in če je ustrezno, po zagotovitvi jamstva za kritje morebitnih obveznosti, v skladu s splošnim procesnim pravom sprejme potrebne ukrepe za preprečitev odtujitve premoženja dolžnika.

3 Katero premoženje je sestavni del stečajne mase? Kako se obravnava premoženje, ki ga je dolžnik pridobil ali ki je bilo nanj preneseno po uvedbi postopka v primeru insolventnosti?

Premoženje, ki je del stečajne mase

Vse premoženje in pravice, ki jih ima dolžnik ob izdaji sklepa o insolventnosti, so del stečajne mase ali „premoženja, zajetega v postopku“, tudi premoženje in pravice, ki jih dolžnik pridobi ali ponovno pridobi med postopkom. Izvzeto je premoženje, ki je z zakonom razglašeno za nezasegljivo.

Upniki s prednostnimi pravicami na ladjah ali zrakoplovih lahko to premoženje ločijo od stečajne mase s sprejetjem ukrepov, ki jih dovoljuje sektorska zakonodaja.

Če so dolžniki v postopku v primeru insolventnosti fizične osebe in so poročeni, je njihovo ločeno premoženje del premoženja, zajetega v postopku, če pa imajo režim skupnega premoženja, se vključi tudi skupno premoženje, če je potrebno za kritje dolžnikovih obveznosti.

Postopek v primeru insolventnosti ne zahteva prekinitve dolžnikove dejavnosti in dolžnik lahko nadaljuje poslovanje družbe v skladu z dogovorom o podelitvi dovoljenja ali začasnem odvzemu njegovih pooblastil. Načeloma je treba od upraviteljev pridobiti dovoljenje za upravljanje ali odtujitev sredstev v primerih nadzora dolžnikovih pooblastil, vendar so lahko nekatera splošna dejanja dovoljena, če so del običajne dejavnosti podjetja. Načeloma do odobritve dogovora z upniki ali začetka likvidacijskega postopka premoženja ni mogoče bremeniti za financiranje insolventne družbe brez dovoljenja sodnika. V naslednjem oddelku so pojasnjeni dogovori za začasen odvzem ali nadzor dolžnikovih pooblastil.

Polovica financiranja z novimi gotovinskimi prihodki v okviru postopka refinanciranja se šteje za terjatev do stečajne mase.

4 Kakšna pooblastila imata dolžnik in stečajni upravitelj?

Pooblastila dolžnika

Načeloma se izhaja iz razlikovanja med prostovoljnim in obveznim postopkom (člen 29). Pri prvem dolžnik še naprej upravlja svoje premoženje in z njim razpolaga ter je pod nadzorom upravitelja, od katerega mora pridobiti dovoljenje ali privolitvev. Pri obveznem postopku pa se dolžniku začasno odvzamejo pooblastila za upravljanje njegovega premoženja in razpolaganje z njim in nadomesti ga upravitelj. Namen ureditve ni kaznovati dolžnika, ampak ohraniti premoženje in zaščititi rezultat postopka.

Vendar je merilo nadaljevanje dolžnikove gospodarske dejavnosti, glede katere člen 111 določa, da lahko upravitelj pripravi katalog dejavnosti, ki so zaradi svoje narave in obsega izvzete iz potrebnega nadzora. Sistem je prilagodljiv, saj lahko sodnik v primeru prostovoljnega postopka z obrazloženim sklepom odredi začasni odvzem pooblastil, v primeru obveznega postopka pa zgolj nadzor v okviru ureditve na podlagi dovoljenja ali soglasja, pri čemer navede tveganja, za katera upa, da se jim bo mogoče izogniti, in koristi, za katera upa, da bodo pridobljene.

Enako se lahko na zahtevo upravitelja prvotni dogovor o omejitvi ali izmenjavi pooblastil spremeni v kateri koli poznejši fazi, prav tako z obrazloženim sklepom in po zaslišanju dolžnika (sprememba ni samodejna), pri čemer mora biti ta sprememba objavljena enako kot sklep o insolventnosti.

Po končanju postopka preneha veljati tudi omejitev pooblastil. Sicer se podaljša do odobritve dogovora z upniki, s katerim se lahko določijo ukrepi za omejitev ali prepoved dolžnikovih pooblastil. Če se postopek zaradi insolventnosti konča z likvidacijo, začetek te faze pomeni začasen odvzem dolžnikovih pooblastil.

Praviloma je namen zakona o insolventnosti, da premoženje dolžnika, zajeto v postopku v primeru insolventnosti, ostane nespremenjeno, vendar se v nekaterih primerih del dolžnikovega premoženja lahko proda v postopku v primeru insolventnosti na podlagi dovoljenja sodnika, ki se v nekaterih primerih ne zahteva. Med postopkom v primeru insolventnosti je mogoče prodati tudi proizvodne enote, in sicer na način, kot je določen v členu 215 in naslednjih prečiščenega besedila zakona o insolventnosti.

Kot izjema od splošnega pravila o nadaljevanju dejavnosti dolžnika je določeno, da se lahko na zahtevo upravitelja in po zaslišanju dolžnika in predstavnikov delavcev dolžnikove pisarne zaprejo ali prekine njegova dejavnost. Če to vključuje kolektivno prenehanje, zadržanje izvajanja ali spremembo pogodb o zaposlitvi, mora sodnik ravnati v skladu s posebnimi pravili.

Zakon tudi določa posebne obveznosti v zvezi z računi dolžnika, učinki postopka v primeru insolventnosti na upravljaljske organe insolventnih pravnih oseb pa se urejajo ločeno.

Imenovanje in pooblastila upraviteljev v postopku v primeru insolventnosti

Upravitelj je oseba ali organ, ki je potreben za pomoč sodniku in mu je zaupano vodenje postopka v primeru insolventnosti. Po začetku postopka v primeru insolventnosti sodnik odredi začetek druge faze postopka, ki vključuje vse v zvezi z imenovanjem, ureditvenimi določbami, pooblastili in odgovornostmi upravitelja.

Upravitelj se v skladu z zakonsko določenimi pogoji izbere med fizičnimi in pravnimi osebami, prostovoljno vpisanimi v javni register insolventnosti (*Registro Público Concursal*). Za te namene se razlikuje med postopki v primeru insolventnosti majhnega, srednjega in velikega obsega. Prvo imenovanje s seznama se izvede z žrebom, nato pa po zaporednem vrstnem redu, razen pri postopkih v primeru insolventnosti velikega obsega, v katerih lahko sodnik imenuje upravitelja, ki se mu zdi najprimernejši, pri čemer navede razloge in upošteva zakonsko določena merila. Če postopek v primeru insolventnosti vključuje kreditne institucije, mora sodnik imenovati upravitelja med osebami, ki jih predlaga sklad za urejeno prestrukturiranje bank (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*). Sodnik mora imenovati upravitelje med osebami, ki jih predlaga nacionalna komisija za trg vrednostnih papirjev (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*), če obravnava postopek, ki vključuje institucije, ki so pod njenim nadzorom, ali konzorcij za zavarovalniške odškodnine (*Consortio de Compensación de Seguros*) v primeru zavarovalnic.

Po navadi je imenovan samo en upravitelj. Izjemoma lahko sodnik v postopku v primeru insolventnosti, če to upravičuje javni interes, kot drugega upravitelja imenuje upnika, ki je javna uprava, ali upnika, ki je oseba javnega prava, povezana z zadevno javno upravo ali njej podrejena.

V členu 57 in naslednjih prečiščenega besedila zakona o insolventnosti je podrobno opredeljen pravni položaj upravitelja, ki opravlja naslednje vrste nalog: naloge postopkovne narave; naloge v zvezi z dolžnikom ali njegovimi upravljavskimi organi; naloge v zvezi z zadevami s področja dela; naloge v zvezi s pravicami upnikov; naloge, povezane s poročanjem in vrednotenjem; naloge v zvezi z unovčenjem ali likvidacijo premoženja ter tajniške naloge. Njegova najpomembnejša naloga je predložitev poročila iz člena 292, ki mu mora dodati predlog popisa premoženja in seznam upnikov.

Plačilo upraviteljev določi sodnik v skladu z lestvico honorarjev, določeno v kraljevem odloku št. 1860/2004 z dne 6. septembra 2004.

Imenovani upravitelj mora sprejeti funkcijo, sodnik pa ga lahko zavrne ali razreši, če za to obstaja utemeljen razlog. Upravitelji lahko imenujejo tudi pooblaščené pomočnike, da jim pomagajo pri opravljanju nalog.

Stečajni sodnik

Vodenje postopka v primeru insolventnosti spada v pristojnost gospodarskega pravosodja kot specializirane veje civilnega pravosodja. Sodnik razglasi insolventnost in vodi postopek. V členu 86b systemskega zakona št. 6/1985 z dne 1. julija 1985 o sodstvu (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) je naveden seznam pristojnosti sodnikov gospodarskega sodišča, med katere spadajo zlasti vsa vprašanja v zvezi s postopkom v primeru insolventnosti.

Sodnik lahko v sklepu o insolventnosti ali pred tem kot previdnostni ukrep omeji temeljne pravice dolžnika. Te omejitve lahko vključujejo:

(a) prestrezanje poštnih in telefonskih komunikacij;

(b) obveznost prebivanja na istem območju, kot je njegov naslov, z možnostjo hišnega pripora ter

(c) vstop v stanovanje in hišno preiskavo. Če je dolžnik pravna oseba, se lahko ti ukrepi sprejmejo tudi v zvezi z vsemi ali nekaterimi njegovimi trenutnimi direktorji ali upravitelji in tistimi, ki so to funkcijo opravljali v prejšnjih dveh letih.

Člena 52 in 53 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti podeljujeta izključno in izključevalno pristojnost stečajnemu sodniku glede sklopa zadev, ki na splošno obsegajo vse ukrepe, usmerjene v razmerje z dolžnikovim premoženjem ali vplivajo nanj. Sodnik je pristojen tudi za kolektivno sprejemanje ali prekinitvev pogodb o zaposlitvi, kadar je delodajalec razglašen za insolventnega, in obravnavanje tožb zaradi odgovornosti zoper direktorje ali upravitelje insolventne družbe.

Za predhodno odločanje in zgolj za namene postopka v primeru insolventnosti so pristojnosti sodnika razširjene tudi na upravne ali socialne zadeve, neposredno povezane s postopkom v primeru insolventnosti.

Zakon o insolventnosti določa pravila o mednarodni in krajevni pristojnosti ter posebna pravila o postopku, ki ga je treba upoštevati, ki imajo prednost pred pravili, določenimi v splošni procesni zakonodaji.

5 Pod katerimi pogoji je mogoče uveljavljati pobote?

Po začetku postopka v primeru insolventnosti pobot terjatev ali dolgov dolžnika ni več mogoč. Vendar pa je pobot dovoljen, če so bile zahteve zanj izpolnjene pred sprejetjem sklepa o insolventnosti, tudi če je odločba izdana pozneje. Te zahteve so na splošno določene v členu 1196 civilnega zakonika (*Código Civil*) (vzajemnost terjatev, enotnost dolgov ter njihova zapadlost in izterljivost).

Postopki v primeru insolventnosti s tujim elementom so izvzeti iz tega pravila, če zakonodaja, ki se uporablja za vzajemno terjatev dolžnika, to dovoljuje v primerih insolventnosti.

6 Kakšni so učinki postopka v primeru insolventnosti na trenutne pogodbe, katerih stranka je dolžnik?

Učinki na pogodbe, katerih stranka je dolžnik

Prečiščeno besedilo zakona o insolventnosti ureja učinke postopkov v primeru insolventnosti na pogodbe, ki jih dolžnik sklene s tretjimi osebami, v členu 156 in naslednjih, katerih določbe vplivajo na tiste pogodbe, ki do izdaje sklepa o insolventnosti niso bile izpolnjene. To vprašanje se obravnava v zvezi z dvostranskimi pogodbami, saj enostranske pogodbe določajo priznanje terjatev upnikov, ki so tretje osebe, ali zahtevo za vključitev njihovih terjatev v premoženje, zajeto v postopku, kot je navedeno v členu 157. Pogodbe, sklenjene z javnimi upravami, ureja posebno upravno pravo.

V členu 156 je načeloma določeno, da sam sklep o insolventnosti ne vpliva na pogodbe z vzajemnimi obveznostmi, ki jih mora dolžnik ali druga stranka še izpolniti. Obveznosti dolžnika bremenijo stečajno maso. Kakršno koli nadomestilo, ki izhaja iz prekinitve, se prav tako šteje za terjatev do stečajne mase.

Po zakonu se vsaka klavzula, ki določa pravico do razveljavitve ali prekinitve pogodbe zgolj zato, ker je bila ena od strank razglašena za insolventno, šteje za neveljavno, kar še utrjuje veljavnost teh pogodb.

Če je to v interesu postopka v primeru insolventnosti, lahko upravitelj (v primeru začasnega odvzema) ali dolžnik (v primeru nadzora) zahteva, da stečajni sodnik prekine pogodbo. V takih primerih mora sodnik pozvati dolžnika, upravitelja in drugo pogodbeno stranko, da nastopijo pred sodiščem. Če ti pred sodiščem dosežejo dogovor, sodnik izda sklep o prekinitvi pogodbe. V nasprotnem primeru se spor obravnava v okviru incidenčnega postopka v primeru insolventnosti in sodnik odloči o vsem, kar je povezano z vračilom plačil in nadomestilom, ki bremenijo stečajno maso, kar vsekakor ne more biti ugodno, če je znesek visok.

Prekinitiv zaradi kršitve pogodbe

Sklep o insolventnosti ne vpliva na prekinitiv dvostranskih pogodb zaradi poznejše kršitve s strani katere koli stranke. V primeru pogodb o neprekinjenem izvajanju se lahko pooblastilo za prekinitiv uporabi tudi, če je do kršitve prišlo pred izdajo sklepa o insolventnosti. Vendar tudi če obstajajo razlogi za prekinitiv, lahko sodnik ob upoštevanju interesov postopka v primeru insolventnosti odredi izpolnitev pogodbe, pri čemer plačila dolgovanih zneskov ali plačila, ki jih mora izvesti dolžnik, bremenijo stečajno maso.

Postopke za prekinitiv pogodb je treba začeti pred stečajnim sodnikom v okviru incidenčnega postopka v primeru insolventnosti. Ko je zahtevi ugodeno (in s tem odobrena prekinitiv pogodbe), morebitne neporavnane obveznosti prenehajo veljati. Kar zadeva zapadle obveznosti, postopek v primeru insolventnosti vključuje terjatve upnikov, ki so izpolnili svoje pogodbene obveznosti, če je do kršitve dolžnika prišlo pred izdajo sklepa o insolventnosti; če je do kršitve prišlo po izdaji sklepa, se terjatve pogodbenic, ki so izpolnile svoje obveznosti, odbijejo od stečajne mase. Terjatve vključujejo morebitne odškodnine.

Člen 169 in naslednji prečiščenega besedila zakona o insolventnosti vsebujejo določbe, ki urejajo učinke na pogodbe o zaposlitvi, naslednji člen pa ureja učinke na pogodbe višjega vodstva.

7 Kakšni so učinki postopka v primeru insolventnosti na postopke, ki so jih sprožili posamezni upniki (razen za pravde v teku)?

Prepoved novih ugotovitvenih tožb

Sodniki civilnih in delovnih sodišč ne smejo sprejeti tožb, ki bi jih moral obravnavati stečajni sodnik (predvsem tistih zoper dolžnikovo premoženje).

Če se taka tožba pomotoma sprejme, se odredi končanje vseh postopkov in vsi sprejeti ukrepi so neveljavni. Sodniki gospodarskega sodišča se morajo prav tako vzdržati sprejemanja tožb, vloženih po začetku postopka v primeru insolventnosti in do njegovega zaključka, če te tožbe vključujejo terjatve, povezane z obveznostmi družb, do direktorjev insolventnih kapitalskih družb, ki so kršile svoje obveznosti, če obstajajo razlogi za likvidacijo.

Učinki sklepa o insolventnosti na izvršilne postopke in izterjave zoper dolžnikovo premoženje

Na splošno velja, da po začetku postopka v primeru insolventnosti ni dovoljeno začeti individualnega sodnega ali izvensodnega postopka, prav tako se ne sme nadaljevati upravni postopek ali postopek davčne izterjave zoper dolžnikovo premoženje. Če je ta prepoved kršena, se tožba razglasi za nično in neveljavno. Pravilo določa dve izjemi, ko se lahko izvršba nadaljuje kljub sklepu o insolventnosti, in sicer do odobritve načrta likvidacije:

(a) upravni izvršilni postopki, v katerih so bili izdani sklepi o rubežu, ter

(b) izvršilni postopki, povezani z delom, ki vključujejo rubež dolžnikovega premoženja pred izdajo sklepa, in če zarubljeno premoženje ni nujno za nadaljevanje poslovanja ali poklicne dejavnosti dolžnika.

Za tekoče izvršilne postopke člen 55(2) določa, da je treba začete postopke ustaviti z dnem izdaje sklepa o insolventnosti, vendar pa se lahko zadevne terjatve obravnavajo v okviru postopka v primeru insolventnosti.

Obstajajo posebna pravila za izvršitev zavarovanja, ki so opisana v naslednjem oddelku, saj to vključuje obravnavanje učinkov na nekatere terjatve.

8 Kakšni so učinki postopka v primeru insolventnosti na nadaljevanje pravnih, ki tečejo v trenutku uvedbe postopka v primeru insolventnosti?

Učinki na ugotovitevne postopke, ki ob izdaji sklepa o insolventnosti še niso končani

Ugotovitevni postopki, ki vključujejo dolžnika in ob izdaji sklepa o insolventnosti še niso končani, se nadaljujejo do pravnomočne sodbe, ne glede na to pa se odškodninski postopki pravnih oseb zoper njihove direktorje, upravitelje ali revizorje združijo s postopkom v primeru insolventnosti in se nadaljujejo.

Arbitražni postopki: arbitražni sporazumi, ki vključujejo dolžnika, postanejo med postopkom v primeru insolventnosti neveljavni (člen 52), zato je prepovedano začeti postopek v primeru insolventnosti po izdaji sklepa o insolventnosti. Tekoči postopki se nadaljujejo do pravnomočne arbitražne odločbe.

Pravica dolžnika do vložitve tožb

Zakon določa pravico dolžnika, da vloga tožbe v skladu s svojimi pooblastili. Na splošno velja, da če je dolžnik pod upravljanjem, ima pravico vložiti tožbe neosebne narave, če pa je pod nadzorom, ima pravico vložiti tožbe z ustreznim dovoljenjem upravitelja, če tožbe vplivajo na dolžnikovo premoženje. V primeru nadzora lahko sodnik, če upravitelj meni, da je vložitev tožbe priporočljiva v interesu postopka v primeru insolventnosti, in če je dolžnik ne vloži, za to pooblasti upravitelja.

9 Katere so glavne značilnosti udeležbe upnikov v postopku v primeru insolventnosti?

Udeležba upnikov v postopku v primeru insolventnosti

Upniki lahko pri sodniku vložijo zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti, ki ga lahko dolžnik izpodbija, pri čemer se v tem primeru opravi obravnavo, sodnik pa odloči s sklepom. Če sodnik začne postopek v primeru insolventnosti, se ta šteje za „obvezen“, kar po navadi pomeni, da dolžnik začasno ne sme več upravljati svojega premoženja in z njim razpolagati, nadomesti pa ga upravitelj.

Po začetku postopka v primeru insolventnosti imajo upniki na voljo en mesec od objave sklepa v Uradnem listu Španije za prijavo terjatev, upravitelj pa mora vse upnike, opredeljene v dolžnikovi dokumentaciji, obvestiti o odgovornosti obveščanja o njihovih terjativah. Enak rok velja tudi za upnike s stalnim prebivališčem v tujini. Taka obvestila morajo biti v pisni obliki in naslovljena na upravitelja, v njih pa mora biti navedena terjatev s potrebnimi informacijami o znesku, datumih nastanka in zapadlosti terjatve, značilnostih in pričakovani razvrstitvi, če pa se zatrjuje obstoj posebne prednostne pravice, je treba navesti premoženje ali pravice, ki so predmet plačila, ter podrobnosti o njihovi vknjižbi. Vključiti je treba tudi podporno dokumentacijo. Ta obvestila so lahko v elektronski obliki.

Upravitelj mora odločiti o vključitvi ali ne vključitvi posamezne terjatve in njenega zneska ter njeni razvrstitvi na seznam upnikov, ki bo priložen njegovemu poročilu. Upniki, ki niso zadovoljni z razvrstitvijo ali zneskom terjatve, ali tisti, ki niso bili vključeni, lahko izpodbijajo poročilo v 10 dneh z vložitvijo zahtevka za začetek incidenčnega postopka v primeru insolventnosti, glede katerega sodnik izda odločbo. Upravitelj pred predložitvijo poročila (v 10 dneh pred predložitvijo) pošlje elektronsko sporočilo upnikom, katerih naslov ima, s katerim jih obvesti o osnutku seznama upnikov in popisu. Upniki, ki niso zadovoljni, lahko pišejo upravitelju za odpravo morebitnih napak ali zagotovitev drugih potrebnih informacij.

Upniki sodelujejo tudi v fazah urejanja in likvidacije. V fazi urejanja lahko predložijo predlog ureditve in lahko tudi pristanejo na upoštevanje prejšnjega predloga ureditve, ki ga je predložil dolжник. Vsekakor bodo povabljeni na skupščino upnikov, kjer se bo razpravljalo o ureditvi in glasovalo o njeni odobritvi. Za to je potrebna večinska udeležba, določena v členu 124 zakona o insolventnosti. Ta postopek lahko poteka tudi v pisni obliki, če je upnikov več kot tristo.

Nekateri upniki morda nasprotujejo odobritvi prisilne poravnave (tisti, ki se ne udeležijo skupščine, ali tisti, ki jim je nezakonito odvzeta pravica do glasovanja) in lahko po odobritvi prisilne poravnave zahtevajo, da se ta ne izvede.

V fazi likvidacije lahko upniki predložijo pripombe glede načrta likvidacije, ki ga je predložil upravitelj, in glede končnega poročila, preden se postopek v primeru insolventnosti razglasi za končan.

V fazi razvrščanja terjatev imajo upniki status strank ter lahko predložijo pripombe o poročilu upravitelja in mnenju državnega tožilstva, vendar pa ne morejo zakonito vložiti ločenih zahtevkov v zvezi z razvrstitvijo.

Nazadnje, kar zadeva končanje postopkov v primeru insolventnosti, lahko upniki predložijo tudi pripombe, s katerimi izpodbijajo končanje v nekaterih primerih.

10 Na kakšen način lahko stečajni upravitelj uporablja premoženje iz stečajne mase oziroma razpolaga z njim?

Razpolaganje s premoženjem v stečajni masi v začetni fazi

Ker se s postopkom v primeru insolventnosti ne prekine dejavnost dolžnika, lahko dolжник po razglasitvi insolventnosti še naprej razpolaga s svojim premoženjem v skladu z uveljavljeno ureditvijo nadzora: če je upravitelj pod nadzorom, bo potreboval dovoljenje ali privolitve upravitelja, če pa je pod upravljanjem, bo upravitelj odgovoren za odtujitev njegovega premoženja.

Do odobritve ureditve ali začetka faze likvidacije načeloma ni dovoljeno razpolagati s premoženjem v stečajni masi ali ga bremeniti brez dovoljenja sodnika. To ne vključuje:

- (a) prodaje premoženja, ki ga upravitelj šteje za nepogrešljivo za zagotovitev preživetja družbe ali zadovoljitve denarnih potreb postopka;
- (b) prodaje premoženja, ki ni nujno za nadaljevanje dejavnosti dolžnika, z zagotovitvijo, da cena v glavnem ustreza vrednosti, pripisani premoženju v popisu, ter
- (c) razpolaganja s premoženjem, nujnim za nadaljevanje dejavnosti dolžnika.

V tem zadnjem primeru, ko dolжник začasno ne sme več upravljati svojega premoženja in z njim razpolagati, lahko upravitelj vnaprej določi ukrepe ali postopke, ki so del poslovanja ali trgovanja družbe in ki jih dolжник lahko izvaja sam, odvisno od njihove narave in števila. Dolжник lahko te ukrepe izvaja tudi od izdaje sklepa o insolventnosti do prevzema njegovih obveznosti s strani upravitelja.

Razpolaganje s premoženjem v stečajni masi v fazi likvidacije

V postopku likvidacije obstajata dve glavni fazi:

- (a) upravljanje postopkov likvidacije v skladu s splošnimi pravili, določenimi z zakonom, za zadeve, v katerih stečajni sodnik za likvidacijski postopek ni uporabil posebnih pravil (člen 405 in naslednji);

(b) poplačilo upnikov v primeru insolventnosti in iz stečajne mase, pod pogojem, da se poplačilo lahko začne, tudi če likvidacijski postopki še niso končani.

Vendar je treba navesti, da se v tej fazi postopka ne izvedejo vsi likvidacijski postopki. Določeno premoženje se lahko unovči v začetni fazi za druge namene in ne za poplačilo upnikov, kot na primer v naslednjih primerih: premoženje, zajeto v postopku, se lahko ohrani s ciljem ohranitve gospodarske dejavnosti dolžnika; upniki s prednostnimi pravicami na ladjah ali zrakoplovih lahko to premoženje ločijo od stečajne mase v okviru ukrepov, do katerih so upravičeni v skladu s posebno zakonodajo, in, nazadnje, nekateri izvršilni postopki, ki so jih posamezni prednostni upniki začeli pred začetkom postopka v primeru insolventnosti, se lahko nadaljujejo, kot tudi upravni izvršilni postopki, če je bil sklep o rubežu izdan pred sklepom o insolventnosti.

Zakon določa posebna pravila za prodajo proizvodnih enot v vseh fazah postopka v primeru insolventnosti (na podlagi načela ohranitve družbe), tako da se z eno samo prodajno pogodbo prenese vse premoženje in s posebnimi pravili za prenos obveznosti zadevne dejavnosti.

Načeloma prodaja proizvodnih enot pomeni prenos vseh pogodb, neločljivo povezanih z dejavnostjo, ne pa tudi prevzema dolgov iz obdobja pred začetkom postopka v primeru insolventnosti, razen če so kupci povezani z dolžnikom ali se uporabljajo delovnopравни predpisi o nasledstvu podjetja. V takih primerih lahko sodnik izda soglasje, da kupec ne prevzame zneska plač ali nadomestila, ki ga je treba izplačati pred odtujitvijo, in da se to krije iz jamstvenega sklada za plače (Fondo de Garantía Salarial). Za zagotovitev preživetja družbe lahko novi kupec in delavci sklenejo sporazume za spremembo kolektivnih delovnih pogojev.

11 Katere terjatve je treba prijaviti zoper dolžnikovo stečajno maso in kako se obravnavajo terjatve, nastale po uvedbi postopka v primeru insolventnosti?

Po začetku postopka v primeru insolventnosti se terjatve vseh upnikov, nezavarovanih ali prednostnih ter ne glede na njihovo državljanstvo in stalno prebivališče, vključijo med obveznosti dolžnika. Cilj na podlagi načela *par condicio creditorum* in načela skladnosti z zakonom o dividendah (*ley del dividendo*) je zagotoviti enako obravnavanje vseh terjatev v okviru preverjene insolventnosti dolžnika in pri poravnavi vseh njegovih dolgov.

Obstaja pomembno začetno razlikovanje med stečajnimi upniki in upniki, na katere ne vpliva postopek v primeru insolventnosti: upniki stečajne mase.

Terjatve do stečajne mase so izčrpno navedene v členu 242 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti, kar pomeni, da se terjatve, ki niso vključene, štejejo za stečajne terjatve. Načeloma in v veliki večini primerov so to terjatve, ki nastanejo po izdaji sklepa o insolventnosti kot rezultat postopkov ali nadaljevanja dejavnosti dolžnika, ali terjatve, ki nastanejo zaradi nepogodbene odgovornosti. Vendar pa so vključeni tudi drugi primeri, kot so terjatve iz naslova plač za zadnjih 30 delovnih dni pred izdajo sklepa o insolventnosti v znesku, ki ni višji od dvakratnika minimalne zjamčene plače za vse poklice, in terjatve iz naslova preživitve dolžnika ali oseb, ki jim je zakonsko obvezan plačevati preživnino.

V drugih primerih te terjatve izhajajo iz odločb, izdanih med postopkom, na primer pri ugotavljanju posledic tožb za preklic pravnih dejanj ali kot rezultat preklica pogodb.

Polovica zneska terjatev, ki izhajajo iz novega denarnega dohodka, odobrenega v okviru sporazuma o refinanciranju, se prav tako lahko šteje za terjatve do stečajne mase.

V primeru likvidacijskih postopkov so terjatve, priznane dolžniku v okviru prisilne poravnave in v skladu z določbami zadevnega člena prav tako terjatve do stečajne mase.

Terjatve do stečajne mase so terjatve z največjo prednostjo pri poplačilu, kar pomeni, da imajo prednost pred vsemi drugimi terjatvami in da nanje ne vpliva zadržanje natečenih obresti.

Terjatve iz naslova plač za zadnjih 30 delovnih dni je treba poplačati takoj. Preostale terjatve do stečajne mase se poplačajo glede na njihovo zapadlost, vendar lahko upravitelj to pravilo spremeni, če je to potrebno v interesu postopka v primeru insolventnosti in če obstaja zadostno premoženje za poplačilo vseh terjatev do stečajne mase.

Vendar pa zakon določa posebna pravila (člen 473) za primere, v katerih premoženje dolžnika domnevno ne zadošča za poplačilo terjatev do stečajne mase. V takih primerih je obvezno končanje postopka v primeru insolventnosti. Če upravitelj to pričakuje, mora o tem obvestiti sodnika in poplačati terjatve do stečajne mase v skladu s posebno odredbo.

12 Katera so pravila o prijavi, preverjanju in priznanju terjatev?

Po začetku postopka v primeru insolventnosti imajo upniki na voljo en mesec od objave sklepa v Uradnem listu Španije za prijavo terjatev, upravitelj pa mora vse upnike, opredeljene v dolžnikovi dokumentaciji, obvestiti o odgovornosti obveščanja o njihovih terjativah. Za to ni nobenega posebnega obrazca. Enak rok velja tudi za upnike s stalnim prebivališčem v tujini, čeprav se uporabljajo določbe členov 53 in 55 Uredbe (EU) 2015/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o postopkih v primeru insolventnosti.

Obvestilo o terjatvi mora biti v pisni obliki in naslovljeno na upravitelja, v njem pa mora biti opredeljena terjatev s potrebnimi informacijami o znesku, datumih nastanka in zapadlosti terjatve, značilnostih in pričakovani razvrstitvi, če pa se zatrjuje obstoj posebne prednostne pravice, je treba navesti premoženje ali pravice, ki so predmet plačila, in podrobnosti o njihovi vknjižbi. Vključiti je treba tudi podporno dokumentacijo. Ta obvestila so lahko v elektronski obliki.

Upravitelj mora odločiti o vključitvi ali ne vključitvi posamezne terjatve in njenega zneska ter njeni razvrstitvi na seznam upnikov, ki bo priložen njegovemu poročilu. Upniki, ki niso zadovoljni z razvrstitvijo ali zneskom terjatve, ali tisti, ki niso bili vključeni, lahko izpodbijajo poročilo v 10 dneh z vložitvijo zahtevka za začetek incidenčnega postopka v primeru insolventnosti, glede katerega sodnik izda odločbo. Upravitelj pred predložitvijo poročila (v 10 dneh pred predložitvijo) pošlje elektronsko sporočilo upnikom, katerih naslov ima, s katerim jih obvesti o osnutku seznama upnikov in popisu. Upniki, ki niso zadovoljni, lahko pišejo upravitelju za odpravo morebitnih napak ali zagotovitev drugih potrebnih informacij.

Če upniki svojih terjatev ne sporočijo pravočasno, jih lahko upravitelj ali sodnik vseeno vključi na seznam ob odločanju o ugovorih v zvezi s seznamom upnikov, vendar bodo imeli podrejeni status. Vendar pa terjatve iz člena 86(3), terjatve, ki izhajajo iz dokumentacije dolžnika, terjatve, evidentirane v izvršljivi listini, terjatve, zavarovane s premoženjem in evidentirane v javnem registru, terjatve, evidentirane na drug način v postopkih v primeru insolventnosti ali drugih pravnih postopkih, ter terjatve, ki jih je treba preveriti v skladu z zahtevami javnih uprav, na podlagi navedenega niso podrejene in se ustrezno razvrstijo.

Terjatve, ki ne izpolnjujejo niti teh meril za vključitev na seznam, potem ko so bile sporočene po roku, izgubijo vse možnosti za poplačilo v postopku v primeru insolventnosti.

13 Katera so pravila o razdelitvi iztržkov? Kako se razvrščajo terjatve in pravice upnikov?

Po zakonu so stečajne terjatve razvrščene v tri kategorije (člen 269): prednostne, nezavarovane in podrejene. Prednostne terjatve se delijo na posebne in splošne ter nato v različne razrede na način, določen v členu 287. Terjatve so v zakonu o insolventnosti razvrščene na podlagi samodejnega pristopa. Kategorija nezavarovanih terjatev je rezidualna: vse terjatve, ki niso vključene v kategorijo prednostnih ali podrejenih terjatev, so nezavarovane.

(A) Terjatve s posebno prednostno pravico (člen 270) vključujejo: Son créditos con privilegio especial:

1. terjatve, zavarovane s hipoteko na nepremičnino, hipoteko na premičnino ali vpisano zastavno pravico na s hipoteko obremenjenem ali zastavljenem premoženju ali pravicah;
2. terjatve, zavarovane z zastavitvijo prihodka od obremenjene nepremičnine;
3. terjatve iz posojil na osnovna sredstva, vključno s terjativami delavcev na predmetih, ki so jih izdelali in so v lasti ali posesti dolžnika;
4. terjatve iz naslova plačil finančnega najema ali obročnega nakupa premičnega in nepremičnega premoženja v korist najemodajalcev ali prodajalcev, in če je ustrezno, finančnih podpornikov, iz naslova premoženja, najetega

ali prodanega s pridržkom lastninske pravice, s prepovedjo razpolaganja ali razveljavitvenim pogojem v primeru neplačila;

5. terjatve, zavarovane z vknjiženimi vrednostnimi papirji, na obremenjenih vrednostnih papirjih;

6. terjatve, zavarovane z zastavo, določeno v javni listini, na zastavljenem premoženju ali pravicah, ki so v lasti upnika ali tretje osebe.

Posebna prednostna pravica vpliva le na tisti del terjatve, ki ne presega vrednosti ustreznega jamstva, evidentiranega na seznamu upnikov. Znesek terjatve, ki presega znesek, za katerega je priznana posebna prednostna pravica, se razvrsti glede na njegovo naravo.

(B) Terjatve s splošno prednostno pravico (člen 280) vključujejo:

1. terjatve iz naslova plač, ki nimajo posebne prednostne pravice, v znesku, ki je zmnožek trikratne minimalne zjamčene plače za vse poklice in števila dni, za katere plača ni bila izplačana; nadomestilo, ki izhaja iz prekinitve pogodb, v znesku, ki ustreza zakonskemu minimumu, izračunanemu na podlagi največ trikratne minimalne zjamčene plače za vse poklice; nadomestilo, ki izhaja iz nezgod pri delu in poklicnih boleznih, obračunano pred izdajo sklepa o insolventnosti;

2. zneske, ki ustrezajo davčnim odtegljajem in odtegljajem za socialno varnost, ki jih dolguje dolžnik v skladu s pravno obveznostjo;

3. terjatve fizičnih oseb, ki izhajajo iz samostojne dejavnosti, in tiste, ki ustrezajo avtorjem za dodelitev pravic do izkoriščanja del, ki so predmet varstva intelektualne lastnine, nastale v šestih mesecih pred izdajo sklepa o insolventnosti;

4. davčne terjatve, druge javnopravne terjatve in terjatve iz naslova socialne varnosti, ki nimajo posebne prednostne pravice. Ta prednostna pravica se lahko uporabi za največ 50 % vseh terjatev davčnega organa oziroma za vse terjatve sistema socialne varnosti;

5. terjatve za nepogodbeno civilno obveznost;

6. terjatve, ki izhajajo iz novega denarnega dohodka, zagotovljenega v okviru sporazuma o refinanciranju, ki izpolnjuje pogoje iz člena 71(6), v znesku, ki ni priznan kot terjatev do stečajne mase;

7. do 50 % zneska terjatev upnika, ki je vložil zahtevek za začetek postopka v primeru insolventnosti, ki se ne štejejo za podrejene.

(C) Podrejene terjatve so vsebovane v členu 281:

1. terjatve, ki so bile sporočene prepozno, razen terjatev, ki se obvezno priznajo, ali terjatev, ki so obvezne zaradi sodnih odločb;

2. terjatve, ki so na podlagi pogodbenega sporazuma podrejene;

3. terjatve iz naslova kakršnih koli pribitkov in obresti;

4. terjatve iz naslova glob in drugih denarnih kazni;

5. terjatve oseb, ki imajo poseben odnos z dolžnikom v skladu z določbami tega zakona;

6. terjatve, ki izhajajo iz tožb za preklic pravnih dejanj v korist osebe, za katero je bilo razglašeno, da je pri izpodbijanem dejanju ravnala v slabi veri;

7. terjatve, ki izhajajo iz pogodb z vzajemnimi obveznostmi ali, v primeru obnovitve, iz okoliščin, določenih v zadevni določbi.

Plačilo terjatev

Plačilo terjatev s posebno prednostno pravico se odbije od premoženja in pravic, zajetih v postopku, ne glede na

to, ali so predmet posamezne ali kolektivne izvršbe. V zvezi s temi terjatvami obstajajo posebna pravila, ki upravitelju dovoljujejo, da jih poplača iz stečajne mase brez unovčenja posebnega premoženja, z oprostivijo bremenitev. Premoženje se lahko tudi proda z nadaljnjim obstojem zastave in prevzemom obveznosti dolžnika s strani kupca. Za prodajo tega premoženja zakon v členu 429 in naslednjih določa posebna pravila.

Terjatve s splošno prednostno pravico se plačajo v skladu z njihovim vrstnim redom in sorazmerno znotraj posamezne kategorije. Nato se plačajo nezavarovane terjatve, čeprav lahko sodnik na zahtevo upravitelja in pod določenimi pogoji spremeni vrstni red plačil. Nezavarovane terjatve se plačajo sorazmerno in v skladu z likvidnostjo premoženja iz stečajne mase.

Podrejene terjatve se plačajo zadnje in v skladu z vrstnim redom iz člena 309.

14 Kateri so pogoji in učinki končanja postopka v primeru insolventnosti (zlasti s poravnavo)?

(A) Dogovor z upniki

Po začetni fazi postopka v primeru insolventnosti, ko so premoženje in obveznosti, zajeti v postopku, dokončno določeni, obstajata dve možni rešitvi: dogovor z upniki (*convenio*) ali likvidacija (*liquidación*).

Predlog dogovora lahko predložijo dolžnik in upniki, katerih terjatve presegajo petino njihovih obveznosti. Člen 317 in naslednji prečiščenega besedila zakona o insolventnosti določajo elemente, ki morajo biti zajeti v predlogu dogovora, med katerimi so predlogi za odpust (zmanjšanje) terjatev, moratoriji (odlogi), strukturne spremembe (združitve, delitev ali preoblikovanje insolventne družbe) ali prenos družbe oziroma proizvodne enote.

Da bi stečajni sodnik odobril dogovor, mora predlog podpreti zadostno število upnikov, da se doseže zahtevana pravna večina (člen 376 in naslednji).

Dogovor začne veljati z datumom izdaje odločbe o njegovi odobritvi ter ko učinki postopka v primeru insolventnosti prenehajo in jih nadomestijo učinki, določeni v dogovoru. Preneha tudi funkcija upravitelja. Dogovor zavezuje dolžnika ter nezavarovane in podrejene upnike, pa tudi prednostne upnike, ki so zanj glasovali. Zavezuje lahko tudi prednostne upnike, odvisno od večine, dosežene pri njegovi odobritvi. Po izvedbi dogovora sodnik to razglasi in odredi zaključek postopka v primeru insolventnosti.

Če se dogovor ne upošteva, lahko vsak upnik od sodnika zahteva razglasitev neizpolnitve dogovora.

Končanje postopka v primeru insolventnosti

Vzroki za končanje postopka v primeru insolventnosti so določeni v členu 465 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti. V osnovi se postopek v primeru insolventnosti konča iz naslednjih razlogov:

- (a) deželno sodišče (*Audiencia provincial*) prekliče sklep o insolventnosti;
- (b) razglašena je skladnost z dogovorom;
- (c) potrjeno je, da premoženje, zajeto v postopku, ne zadostuje za plačilo terjatev do stečajne mase;
- (d) potrjeno je plačilo vseh priznanih terjatev ali celotno poplačilo upnikov z drugimi sredstvi;
- (e) po zaključku začetne faze se vsi upniki umaknejo iz postopka ali ga opustijo.

Končanje mora odobriti sodnik, pri čemer ga lahko zadevne strani v posebnem postopku izpodbijajo. Zakon vsebuje posebne določbe za primer, ko se postopek v primeru insolventnosti konča zaradi nezadostnega premoženja dolžnika, ko gre za plačilo terjatev do stečajne mase. To se lahko preveri z zahtevkom dolžnika za začetek postopka, pri čemer sodnik razglasi postopek v primeru insolventnosti in njegovo končanje sočasno z isto odločbo.

Po razglasitvi končanja postopka v primeru insolventnosti prenehajo vse omejitve pooblastil dolžnika. Če je

dolžnik fizična oseba, zakon določa posebna pravila, v skladu s katerimi lahko dolžnik uveljavlja izvzetje iz plačila terjatev, ki niso bile plačane v postopku v primeru insolventnosti. Zahteve za to izvzetje so določene v členu 486 in naslednjih. Dolžnik je moral ravnati v dobri veri in mora izpolniti nekatere obveznosti. Za to izvzetje mora zaprositi dolžnik sam, upravitelj in upniki pa lahko predložijo pripombe. Izvzetje se lahko prekliče v nekaterih primerih, na primer če se finančno stanje dolžnika izboljša ali če ne izpolni načrta plačil, s katerim se je zavezal, da bo plačal dolgove, na katere izvzetje ne vpliva.

15 Katere so pravice upnikov po končanju postopka v primeru insolventnosti?

V primeru končanja postopka v primeru insolventnosti pravnih oseb zaradi likvidacije te osebe izgubijo status pravne osebe.

Če je končanje posledica izvajanja dogovora, se terjatve upnikov plačajo v skladu z njegovimi določbami. Prednostni upniki, ki niso podpisali dogovora z upniki, lahko v nekaterih okoliščinah nadaljujejo ali začnejo posamezne izvršilne postopke.

Med izvajanjem dogovora z upniki lahko dolžnik izgubi status pravne osebe tudi v okviru procesa strukturne spremembe, ki je rezultat prevzema obveznosti s strani nove družbe ali prevzemne družbe.

V primeru dolžnikov, ki so fizične osebe, končanje postopka v primeru insolventnosti zaradi likvidacije ali nezadostnega premoženja pomeni, da lahko upniki začnejo posamezne izvršilne ukrepe zoper dolžnika, razen če je bil izvzet iz plačila neplačanih terjatev na način, določen v členu 178a.

Ponovna uvedba postopka v primeru insolventnosti

Če se v petih letih po končanju prejšnjega postopka v primeru insolventnosti zaradi likvidacije ali nezadostnega premoženja izda sklep o insolventnosti za dolžnika, ki je fizična oseba, se to šteje za ponovno uvedbo prejšnjega postopka.

V primeru dolžnikov, ki so pravne osebe, ponovno uvedbo postopka v primeru insolventnosti, končanega zaradi likvidacije ali nezadostnega premoženja, odredi isto sodišče, ki je vodilo prvi postopek, poleg tega se obravnava v okviru istega postopka ter je omejena na fazo likvidacije premoženja in pravic, ki so nastale pozneje.

V letu po datumu izdaje odločbe o končanju postopka v primeru insolventnosti zaradi nezadostnega premoženja lahko upniki zahtevajo ponovno uvedbo postopka za začetek postopkov izterjave, pri čemer navedejo posebne ukrepe, ki jih je treba izvesti, ali v pisni obliki predložijo ustrezna dejstva, na podlagi katerih bi lahko bila insolventnost razvrščena med krivdno, razen če je bila sodna odločba o razvrstitvi izdana v končanem postopku v primeru insolventnosti.

16 Kdo mora nositi stroške in izdatke, nastale med postopkom v primeru insolventnosti?

V skladu s členom 242 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti so vsi sodni stroški, potrebni za vložitev zahtevka za začetek postopka v primeru insolventnosti in njegovo izvedbo, terjatve do stečajne mase. To vključuje zlasti vse terjatve, ki izhajajo iz sodnih stroškov, potrebnih za vložitev zahtevka za začetek postopka v primeru insolventnosti in njegovo odreditev, sprejetje previdnostnih ukrepov, objavo odločb iz tega zakona ter navzočnost in zastopanje dolžnika in upravitelja skozi celoten postopek v primeru insolventnosti in incidenčni postopek, kadar je njihova udeležba pravno obvezna ali v interesu stečajne mase, dokler ne začne veljati dogovor ali do končanja postopka v primeru insolventnosti, razen za terjatve, ki izhajajo iz pritožb, vloženih zoper odločbe sodišča, če se v celoti ali delno zavrnejo z izrecno odredbo o plačilu stroškov.

Med terjatve do stečajne mase spadajo v skladu s tretjim odstavkom istega člena tudi sodni stroški, ki izhajajo iz navzočnosti in zastopanja dolžnika, upravitelja ali upravičenih upnikov v postopkih, ki se v interesu stečajne mase nadaljujejo ali začnejo v skladu z vsebino tega zakona, razen za določbe v zvezi s primeri umika, sprejetja, poravnave ali ločene obrambe dolžnika, in če je ustrezno, do količinskih omejitev iz navedenega člena.

Kadar se postopek v primeru insolventnosti konča zaradi nezadostne stečajne mase, se terjatve za sodne stroške

plačajo pred drugimi terjatvami do stečajne mase, z izjemo terjatev delavcev in terjatev iz naslova preživitve (člen 473).

Plačila upravitelju se izterjajo iz stečajne mase, določi pa jih sodnik v skladu z zakonsko odobreno lestvico honorarjev; trenutno je še vedno veljavna lestvica honorarjev, odobrena s kraljevim odlokom št. 1860/2004 z dne 6. septembra 2004. Člen 84 določa posebna pravila za njihovo določitev in učinek.

Zakon določa možnost imenovanja pooblaščenih pomočnikov za pomoč upravitelju, ki tudi krije njihovo plačilo.

17 Katera so pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov?

Tožbe za preklic pravnih dejanj v postopkih v primeru insolventnosti urejajo člen 226 in naslednji prečiščenega besedila zakona o insolventnosti. Te določbe so bile naknadno spremenjene, večinoma v zvezi z naravo sporazumov o refinanciranju kot zaščitnih mehanizmov.

Člen 226 vsebuje pravni sistem za vračilne ukrepe, ki temelji na splošni klavzuli, s katero so vsa dolžnikova dejanja, ki „škodijo premoženju, zajetemu v postopku“, razglašena za „preklicljiva“, ne glede na to, ali je obstajala „namera zavajanja“. Za zaščito učinkov preklica se določi posebno obdobje: dve leti pred datumom sklepa o insolventnosti.

(A) Obdobje preklica

Zakon določa posebno obdobje preklica: dve leti pred datumom sklepa o insolventnosti.

(B) Pojem „gospodarska škoda“

Ukrepe, ki jih v „obdobju izpodbojnosti“ izvede dolžnik, je mogoče preklicati, če škodijo premoženju, zajetemu v postopku. Gospodarsko škodo mora zadovoljivo dokazati stranka, ki vloži pritožbo. Vendar glede na težave, navadno povezane z dokazovanjem škodljivih dejanj, zakon o insolventnosti olajšuje vložitev tožb z vzpostavitvijo sklopa domnev. Tako kot na drugih področjih prava so domneve lahko neizpodbojne ali izpodbojne. Tako: (a) se gospodarska škoda šteje za neizpodbojno v dveh primerih: (i) kadar gre za prosto razpolaganje s premoženjem, razen donacij za uporabo, ter (ii) kadar gre za plačila in druga dejanja za poravnavo obveznosti, ki zapadejo po izdaji sklepa o insolventnosti, razen če so zavarovane – v tem primeru obstaja domneva o sprejemanju nasprotnih dokazov; (b) se gospodarska škoda šteje za izpodbojno v treh primerih: (i) kadar gre za razpolaganje s premoženjem za plačilo osebam, ki imajo s stečajnim dolžnikom poseben odnos, (ii) kadar gre za določanje dajatev na premoženje v korist predhodno obstoječih obveznosti ali novih obveznosti, nastalih za nadomestitev prejšnjih, ter (iii) kadar gre za plačila in druga dejanja za poravnavo zavarovanih obveznosti, ki zapadejo po izdaji sklepa o insolventnosti.

(C) Postopek

Procesno sposobnost za vložitev tožb za preklic pravnih dejanj v postopkih v primeru insolventnosti ima upravitelj. Vendar pa zakon zaradi zaščite upnikov pred nedejavnostjo upraviteljev določa drugotno ali sekundarno procesno sposobnost za upnike, ki so pisno pozvali upravitelja, naj vloži tožbo za preklic pravnih dejanj, če upravitelj v dveh mesecih od datuma zahtevka ne vloži tožbe. Zakon vsebuje pravila, namenjena zagotavljanju, da upravitelji učinkovito izpolnjujejo nalogo zagotavljanja, da se ne razpolaga s premoženjem, zajetim v postopku. Procesno sposobnost za tožbe zoper sporazume o refinanciranju ima izključno upravitelj, kar izključuje kakršno koli pomožno procesno sposobnost.

Za zaščito sporazumov o refinanciranju obstajajo posebna pravila, ki izhajajo iz nedavnih zakonodajnih sprememb in določajo zaščitne mehanizme, ki zagotavljajo odpornost teh sporazumov (odobrenih pod določenimi pogoji) na tožbe za preklic pravnih dejanj (člen 604 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti).

Kako se lahko z odobritvijo načrta prestrukturiranja izognemo insolventnosti?

Insolvenčno pravo dolžnikom omogoča dostop do dveh mehanizmov prestrukturiranja dolga: obvestila o začetku pogajanj z upniki (*comunicación de inicio de negociaciones*) ali priprave načrta prestrukturiranja (*plan de reestructuración*).

Vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja poslovno ali poklicno dejavnost, lahko priglasí začetek pogajanj z upniki ali neposredno zaprosi za odobritev načrta prestrukturiranja v skladu z določbami te knjige (člen 583 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti)^[1].

Za dostop do katerega koli postopka prestrukturiranja mora za dolžnika veljati eden od naslednjih primerov insolventnosti: verjetnost insolventnosti, stanje grozeče insolventnosti ali trenutna insolventnosti. Postopek je v slednjem primeru dostopen le, če ni vložen zahtevek za obvezni postopek (*concurso necesario*) (člen 636 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti).

Poleg tradicionalnih kategorij trenutne in grozeče insolventnosti se tretja kategorija, verjetnost insolventnosti, pojavi, kadar je objektivno predvidljivo, da dolžnik brez načrta prestrukturiranja v naslednjih dveh letih ne bo mogel redno plačevati svojih obveznosti. Ta nova kategorija je določena v členu 2(2) Direktive (EU) 2019/1023, ki se nanaša na verjetnost insolventnosti, za katero se zdi, da je v uvodni izjavi 22 te direktive opredeljena kot faza pred grozečo insolventnostjo.

Priglasitev začetka pogajanj z upniki za doseganje sporazuma o prestrukturiranju bo dolžniku dopuščalo trimesečno obdobje za mirna pogajanja z upniki, v katerem je prekinjen postopek izvršbe (*paralización de las ejecuciones*) na premoženje, potrebno za nadaljevanje dejavnosti dolžnika in preprečitev začetka nadaljnjega postopka izvršbe (razen javnih terjatev). Posledica tega je tudi odlog zahtevkov upnikov za začetek obveznega postopka, s čimer se zagotovi, da lahko pogajanja potekajo brez dodatnih tveganj ali morebitnega prenehanja pogodb, ki so potrebne za nadaljevanje dejavnosti dolžnika. Novost je, da lahko sodniki dovolijo odložitev (*suspensión*) vlaganja zahtevkov za prostovoljni postopek v času veljavnosti priglasitve.

Učinki priglasitve začetka pogajanj – začasna prekinitev postopka izvršbe in odlog zahtevkov upnikov za obvezni postopek – trajajo tri mesece pogajanj (ki jih lahko sodišče v skladu s členom 607 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti podaljša za dodatne tri mesece). Primer insolventnosti, ki je upravičeval priglasitev, je moral biti rešen tako, da je bil dosežen dogovor o načrtu prestrukturiranja in da je bilo mogoče v enem mesecu zaprositi za njegovo odobritev ali vložiti predlog za prostovoljni postopek zaradi insolventnosti. V vsakem primeru bodo učinki priglasitve odpravljeni in v tem roku ne bo možna druga priglasitev začetka pogajanj. Dolžnik mora za to počakati eno leto.

Po tem pogajalskem postopku se lahko doseže dogovor o prestrukturiranju, ki je drugi predinsolvenčni postopek, določen v španski zakonodaji.

Načrti prestrukturiranja so tisti, katerih namen je spremeniti sestavo, pogoje ali strukturo premoženja in obveznosti dolžnika ali njegovega lastniškega kapitala, vključno s prenosi premoženja, proizvodnih enot ali celotnega podjetja, ter vse potrebne operativne spremembe ali kombinacija teh elementov (člen 614 prečiščenega besedila zakona o insolventnosti).

Načrt je široko opredeljen: načrti za likvidacijo družbe so prav tako dovoljeni, če je družba sposobna preživeti in če načrt vključuje zaščitne ukrepe, ki delničarjem (*socios*) in/ali upnikom (*acreedores*) omogočajo odobritev in kritiko načrta.

Zato lahko načrt vključuje prestrukturiranje dolžnikovega premoženja (sprememba sestave ali pogojev, vključno z možnostjo prekinitve pogodb v interesu postopka v primeru insolventnosti), obveznosti ali lastniškega kapitala (kapitalizacija terjatev (*capitalización de créditos*) ali operacije zmanjševanja in povečevanja kapitala (*operaciones acordeón*)), ali določa prenos premoženja, proizvodne enote ali delujočega podjetja ali druge operativne spremembe (kot so ukrepi za zaposlovanje) ali kombinacijo navedenega. To lahko torej vključuje dejavnosti za povečanje ali zmanjšanje delniškega kapitala, strukturne spremembe in/ali odprodajo osnovnega premoženja, pri katerih morajo sodelovati delničarji.

Poleg tega se načelo univerzalnosti ne uporablja za ukrepe, ki vplivajo na obveznosti, saj ne glede na pravne izključitve ni treba vključiti vseh obveznosti (preživninske terjatve (*créditos por alimentos*), terjatve, ki nastanejo zaradi nepogodbene odgovornosti (*responsabilidad extracontractual*), terjatve delavcev (*créditos laborales*), ki niso terjatve višjega vodstva, člen 633), prostovoljna izključitev pa se lahko odobri po presoji osebe, ki predlaga načrt. Dolžnik mora določiti obveznosti, ki jih želi vključiti v načrt prestrukturiranja.

Za vse načrte prestrukturiranja ni potrebna odobritev sodišča: vključitev sodišča je omejena na določene primere.

Vključitev sodišča je predvidena pri načrtih prestrukturiranja, ki zagotavljajo učinke tudi za upnike, ki znotraj skupine ne soglašajo z načrtom prestrukturiranja (*acreedores disidentes*), za celotne skupine upnikov, ki ne soglašajo z njim, ali celo za delničarje, ki niso glasovali zanj (člen 615(1) prečiščenega besedila zakona o insolventnosti), ali kadar je treba načrt in jamstva, dejanja ali posle, ki so v njem določeni, zaščititi pred splošnimi pravili o tožbah za preklic pravnih dejanj v postopkih v primeru insolventnosti (*acciones rescisorias concursales*) ali za podelitev nekaterih privilegijev financiranja, ki se dodelijo ali odobrijo v okviru načrta prestrukturiranja v primeru poznejšega postopka v primeru insolventnosti (člen 615(2) prečiščenega besedila zakona o insolventnosti).

Ko je dosežena potrebna večina ter so izpolnjene vsebinske in formalne zahteve, lahko dolžnik ali upniki sodnika zaprosijo za odobritev načrta, tako da bo imel učinke, določene z zakonom, in ga bo mogoče uveljavljati zoper stranke. Stranke, ki ne soglašajo z načrtom, ga lahko izpodbijajo pred deželnim sodiščem, razen če se je vložnik odločil za postopek odobritve s pravico do izjave ali predhodno izpodbijanje.

Kateri postopek v primeru insolventnosti se uporablja za mikropodjetja?

Z reformo, izvedeno z zakonom št. 16/2022 z dne 5. septembra 2022, s katerim je bila Direktiva (EU) 2019/1023 prenesena v nacionalno pravo, je bila v prečiščeno besedilo zakona o insolventnosti vključena knjiga III o posebnem postopku za mikropodjetja (*microempresas*) (fizične ali pravne osebe), ki izpolnjujejo pogoje iz člena 685 in za katera je verjetno, da bodo postala insolventne, so trenutno insolventna ali jim grozi insolventnost.

To je spletni postopek, v katerem se uporabljajo standardni obrazci in ki omogoča hitro odobritev načrta neprekinjenega poslovanja z odpusti in moratoriji (*quitas y esperas de los créditos*) ali „likvidacijo“ premoženja dolžnika in prenehanje pravne osebnosti družbe (*extinción de la personalidad jurídica de la sociedad*), če njeno nadaljevanje ni možno.

Pri teh postopkih sodelujejo dolžnik, upniki in v nekaterih primerih upravitelj (*administración concursal*), saj njegovo posredovanje ni obvezno.

Kako so urejene oprostitve neporavnanih dolgov za fizične osebe?

Dolžnik, ki je fizična oseba, ne glede na to, ali je podjetnik ali ne, lahko zaprosi za oprostitev (*exoneración*) neplačanih obveznostmi pod pogoji, določenimi v prečiščenem besedilu zakona o insolventnosti (člen 486 in naslednji), če je ravnal v dobri veri. V ta namen lahko dolžniki izbirajo med dvema možnostma: 1. predložitev načrta za odplačilo dolgov brez predhodne likvidacije premoženja, zajetega v postopku, ali 2. likvidacija njihovega premoženja in pravic.

Če so izpolnjene vsebinske in postopkovne zahteve, oprostitev velja za vse neporavnane dolgove, ob upoštevanju izjem iz člena 489 (dolgovi, ki nastanejo zaradi nepogodbene civilne odgovornosti, civilna odgovornost, ki izhaja iz kaznivega dejanja (*responsabilidad civil derivada del delito*), preživninski zahtevki, javnopravne terjatve (*créditos de derecho público*) (v znesku nad 10 000 EUR), stroški in izdatki vloge za oprostitev ter dolgovi, zavarovani s premoženjem).

V nekaterih primerih se oprostitev lahko prekliče, v nobenem primeru pa se ne razširi na tretje osebe, ki so pravno ali pogodbeno zavezane k plačilu oproščenega dolga.

[1] Člen 583(2) prečiščenega besedila zakona o insolventnosti izključuje naslednje dolžnike:

- (a) zavarovalnice ali pozavarovalnice,
- (b) kreditne institucije,
- (c) investicijske družbe ali kolektivne investicijske družbe,
- (d) centralne nasprotne stranke,
- (e) centralne depotne družbe,

(f) druge finančne subjekte, telesa in organe, ki sestavljajo ozemeljsko organizacijo države, organe javnega sektorja in druge osebe javnega prava (člen 583(3) prečiščenega besedila zakona o insolventnosti).

■ Zadnja posodobitev: 27/05/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.